

KRITERIJI OCENJEVANJA PRI SLOVENŠČINI - PROGRAM GIMNAZIJA

1. VRSTA IN ŠTEVILO OCEN, KI JIH DIJAK PRIDOBI V ŠOLSKEM LETU

Vrsta ocene	Število ocen
Pisno – šolska naloga (naloga esejskega tipa in razčlemba in tvorba neumetnostnega besedila)	- 2 v 1., 2. in 3. letniku (ena naloga esejskega tipa + ena razčlemba in tvorba neumetnostnega besedila) - 3 v 4. letniku (dve nalogi esejskega tipa + ena razčlemba in tvorba neumetnostnega besedila)
Pisno – kontrolna naloga (jezik, književnost ali kombinacija obojega)	Največ 3
Ustno	Najmanj 1
Govorni nastop (3. in 4. letnik)	Najmanj 1
Ocene iz domačega branja oz. maturitetnega sklopa so lahko samostojne ali kombinirane. Učitelj lahko izbira med naslednjimi možnostmi: 1. samostojne ocene (učitelj oceni poznavanje domačega branja/maturitetnega sklopa) a) šolska naloga esejskega tipa b) kontrolna naloga c) govorni nastop č) domača naloga esejskega tipa d) skupinsko delo e) ustna ocena 2. kombinirane ocene (učitelj oceni poznavanje domačega branja/maturitetnega sklopa in druge snovi) a) šolska naloga esejskega tipa b) kontrolna naloga c) ustna ocena d) govorni nastop e) skupinsko delo	- Največ 2 samostojni oceni - 0-5 kombiniranih ocen
Druge ocene - izdelki ali njihova predstavitev (predstavitev osebe za 1. letnik, referat za 2. letnik in seminarska naloga za 3. letnik) za projekt Razvijanje pisne spretnosti ter ekskurzije - projektno delo/skupinsko delo/tvorba besedilnih vrst, izdelki pri MPP, PD in PT - prinašanje in uporaba učnih pripomočkov, sodelovanje pri pouku Ocene lahko pridobijo dijaki tudi: - pri rednem pouku s kompleksnejšimi dejavnostmi ob obsežnejših vsebinskih sklopih: npr. s primerjavo umetnostnih in neumetnostnih besedil, s samostojno razčlemba, sintezo in vrednotenjem literarnih pojavov, poustvarjanjem ipd.; ko da učitelj že utrjena in preverjena navodila dijaku za domače ali šolsko delo ali pa da lahko dijak sam pobudo; - s tekmovanjem za Cankarjevo priznanje: za bronasto priznanje eno odlično oceno, za nadaljnje srebrno ali zlato priznanje še eno odlično oceno.	Obvezna ocena v 1., 2. in 3. l. Lahko 1 Lahko 1

2. PREVERJANJE ZNANJA

OPREDELITEV NAČINOV PREVERJANJA ZNANJA

Znanje preverjamo na začetku, sredi in na koncu učnega procesa.

Preverjanje zabeležimo v ustrezno dokumentacijo (npr. v žepno redovalnico) z dogovorjenimi znaki:

- slabo znanje –
- srednje znanje o
- dobro znanje +

Preverjamo najrazličnejše dejavnosti, predpisane tudi z učnim načrtom, npr.:

- domače naloge,
- delovne zvezke,
- zapise ob domačem branju,
- skupno delo pri pouku: kratke ustne in pisne prispevke, dejavnosti pri skupinskem delu in delu v parih, kratka pojasnila ob jezikovnih vprašanjih.

3. PISNO OCENJEVANJE

OBLIKE IN NAČINI OCENJEVANJA

Dijaki 1. in 2. letnika morajo biti po Učnem načrtu za slovenščino v gimnazijah (NKS 2008) v tem šolskem letu ocenjeni:

- **z 2 šolskima nalogama** (1 naloga esejskega tipa, 1 razčlemba in tvorba neumetnostnega besedila);
- **z največ 3 kontrolnimi nalogami** (dijaki pišejo razčlemba/tvorbo neumetnostnega besedila, kontrolno nalogo iz književnosti/jezika ali po presoji učitelja kombinacijo obojega);
- **z najmanj 2 ocenama iz domačega branja** (te ocene so lahko pisne, ustne, v okviru kontrolne ali šolske naloge, skupinsko delo, govorni nastop ali drugo).

Dijaki 3. letnika morajo biti po Učnem načrtu za slovenščino v gimnazijah (NKS 2008) v tem šolskem letu ocenjeni:

- **z 2 šolskima nalogama** (1 naloga esejskega tipa, 1 razčlemba in tvorba neumetnostnega besedila);
- **z največ 3 kontrolnimi nalogami** (dijaki pišejo razčlemba/tvorbo neumetnostnega besedila, kontrolno nalogo iz književnosti/jezika ali po presoji učitelja kombinacijo obojega);
- **z najmanj 2 ocenama iz domačega branja** (te ocene so lahko pisne, ustne, v okviru kontrolne ali šolske naloge, skupinsko delo, govorni nastop ali drugo),
- **z obvezno 1 ali lahko tudi 2 ocenama za seminarsko nalogo** (jezik/vsebina).

Dijaki 4. letnika morajo biti po Učnem načrtu za slovenščino v gimnazijah in srednjih strokovnih šolah (NKS 1998) v tem šolskem letu ocenjeni:

- **s 3 šolskimi nalogami** (dijaki pišejo 2 nalogi esejskega tipa in 1 razčlemba/tvorbo neumetnostnega besedila);
- **z največ 3 kontrolnimi nalogami** (dijaki pišejo razčlemba/tvorbo neumetnostnega besedila, kontrolno nalogo iz književnosti/jezika ali po presoji učitelja kombinacijo obojega);
- **z najmanj 2 ocenama iz predpisanih besedil maturitetnega sklopa** (te ocene so lahko pisne, ustne, v okviru kontrolne ali šolske naloge, skupinsko delo, govorni nastop ali drugo).

OCENJEVALNA LESTVICA ZA PISNO OCENJEVANJE

Ocene šolskih nalog so izražene z ocenami od 1 do 5. Pri tem si učitelj pomaga z naslednjo lestvico ocen:

- nezadostno (1): zahtevano znanje je nakazano, uporabe ni;
- zadostno (2): osnovno znanje; uporaba je nakazana;
- dobro (3): osnovno znanje, uporaba osnovnega znanja, osebni odziv je nakazan;
- prav dobro (4): temeljito znanje, uporaba temeljitega znanja v večini primerov, osebni odziv;
- odlično (5): temeljito znanje, zanesljiva uporaba znanja, prepričljiv osebni odziv.

Znanje pri jeziku se ocenjuje po jezikovnih ravninah: glasoslovje, oblikoslovje, skladnja, besedotvorje in besedoslovje ter nastanek, razvoj in zgodovina slovenskega knjižnega jezika.

Pri književnosti se ocenjuje lit. obdobja / smeri in obvezna ter izbirna besedila iz posameznih obdobj, predpisanih v učnem načrtu: značilnosti obdobja, literarne smeri, literarne zvrsti in vrste, o avtorju, motivno-tematska analiza besedil, slogovno-oblikovne lastnosti besedil.

Pri pisnem ocenjevanju preverjamo tudi način pisanja, analizo, sintezo, vrednotenje in uporabo.

Vsebinske točke so usklajene z zahtevnostjo naloge. Na oceno kontrolne naloge/razčlembe vplivajo tudi pravopisne, slovnične in slogovne napake. To pomeni ena odbitna točka že za eno napako (npr. 5. naloga je vredna 5 točk, od tega 4 točke za vsebino in ena točka za jezik) pri odgovorih v obliki povedi. Pri drugih nalogah (tabele, dopolnjevanje ipd.) pa se lahko točke za vsebino prekrivajo s točkami za jezikovno pravilnost (npr. tvorba svojilnih pridevnikov iz lastnih osebnih imen; pravilna tvorba, a napačen zapis - nič točk). Dijaki so s tem seznanjeni v usvajanju in preverjanju snovi.

Pisne naloge so lahko ocenjene na enak način ali z odstotnimi deleži:

Ocena	%
Nzd (1)	0–49
Zd (2)	50–62
Db (3)	63–76
Pdb (4)	77–89
Odl (5)	90–100

Ocenjevalna lestvica je znana vnaprej in je zapisana na sprotni pisni nalogi.

Dijaki so seznanjeni z napakami ob vračilu kontrolne/šolske naloge. Dijak ima pravico do razložitve ocene, prav tako starši. Dijak/starši dobi(-jo) dodatne informacije ali razlago ocenjevanja v času govorilnih ur v kabinetu ali učilnici.

V izjemnih primerih (npr. daljša bolezenska odsotnost) se število pisnih ocenjevanj prilagodi dijaku.

4. USTNO OCENJEVANJE

OBLIKE IN NAČINI OCENJEVANJA

Dijaki morajo biti po Učnem načrtu za slovenščino v gimnazijah in srednjih strokovnih šolah (NKS 2008) v tem šolskem letu ocenjeni z:

- **najmanj 1 oceno iz govornega nastopa,**
- **vsaj 1 ustno oceno iz učne snovi (Dijak pridobi ustno oceno z odgovori na tri vprašanja oz. na vprašanje kompleksnega tipa, npr.:**
 - a) **zvrstno-vrstna opredelitev, poznavanje avtorja in obdobja ter motivno-tematska in slogovno-oblikovna analiza besedila ali odlomka;**
 - b) **oblikovna, vsebinska in jezikovna razčlemba dane besedilne vrste).**

Znanje pri jeziku ocenjujemo po jezikovnih ravninah: glasoslovje, oblikoslovje, skladnja, besedotvorje in besedoslovje ter nastanek, razvoj in zgodovina slovenskega knjižnega jezika.

Pri književnosti ocenjujemo lit. obdobja/smeri in obvezna ter izbirna besedila iz posameznih obdobj, predpisanih v učnem načrtu.

Na ustno oceno vpliva tudi način govorjenja in branja.

Če dijak ne opravi govornega nastopa, dobi negativno oceno.

V izjemnih primerih (npr. daljša bolezenska odsotnost) se število ustnih ocenjevanj prilagodi dijaku.

NAČIN NAPOVEDOVANJA USTNEGA OCENJEVANJA

- Ustno ocenjevanje je lahko napovedano ali nenapovedano (po presoji učitelja).
- Učitelj napove ustno ocenjevanje, in sicer z določanjem imena in priimka dijaka. Določitev imen je lahko tedenska ali mesečna.
- Dijaki s statusom ali pa dijaki z neodložljivimi obveznostmi so dolžni pred napovedanim datumom obvestiti učitelja, da na določen dan ne bodo mogli odgovarjati, in se dogovoriti za nov datum najmanj tri dni pred datumom napovedanega ustnega ocenjevanja.

RAZLOGI ZA IZGUBO PRIVILEGIJA NAPOVEDANEGA USTNEGA OCENJEVANJA

- Dijaku, ki manjka na napovedan dan, se ukine napovedano ustno ocenjevanje.
- Dijaku, ki nima treh domačih nalog letno, se ukine napovedano ustno ocenjevanje.
- Če v razredu pride do nespoštovanja dogovora o napovedanem ocenjevanju (4 primeri) se učitelj lahko odloči za ukinitve napovedanega ustnega ocenjevanja.

5. MINIMALNI STANDARD

a) Minimalni standard pri književnem pouku

Dijak zna:

- poimenovati pojme za označevanje obravnavanih literarnih obdobij evropske in slovenske književnosti;
- navesti osnovne vsebinske značilnosti teh obdobij;
- naštetih obravnavane predstavnike posameznih obdobij in njihova dela;
- časovno umestiti, določiti literarno vrsto in zvrst, prebrati in interpretirati obvezno literarno besedilo oz. posamezne odlomke iz teh besedil;
- obnoviti in povzeti prebrani odlomek in poimenovati pomembne okoliščine;
- predstaviti osrednje osebe oz. lirski subjekt prebranega besedila;
- čustveno vrednotiti prebrano;
- prepoznati in citirati najopaznejša sredstva jezikovnega sloga.

b) Minimalni standard pri nalogah esejskega tipa

Dijak:

- skopo pozna snov: gre samo za obnavljanje vsebine književnih besedil in reprodukcijo študijskega gradiva; faktografsko znanje je sicer zadovoljivo (ni večjih vsebinskih napak), navedenih pa je tudi precej nebitnih podatkov; analitičnega pristopa z razlaganjem ni, morebitno vrednotenje je na ravni doživljajskega opisa oz. je čustveno; morebitna primerjava literarnih sestavin je poenostavljena, površna;
- zunanja zgradba ne ustreza v celoti notranji; pogoste so nepotrebne ponovitve že povedanega;
- besedišče je revno in stereotipno, nefunkcionalno ga dopolnjujejo nerazumljeni ali slabo razumljeni literarnovedni in drugi strokovni izrazi; precej je jezikovnih napak, vendar so grobe napake redkejšje od lažjih.

c) Minimalni standard pri jezikovnem pouku

Dijak zna:

- pojasniti vlogo maternega jezika;
- naštetih najpomembnejše mejnike v razvoju slovenskega jezika, poimenovati najpomembnejše slovenske jezikoslovce in njihovo delo;
- poimenovati in razvrstiti jezikovne zvrsti in naštetih njihove osnovne lastnosti;
- ob besedilu določiti dejavnike sporočanja;
- določiti vrsto besedila in pojasniti glavne značilnosti določene vrste;
- pojasniti temeljna pravorečna in pravopisna pravila slovenskega jezika ter jih zna uporabljati: izgovorjava in zapis slovenskih glasov in glasovnih sklopov v posebnih okoliščinah, deljenje besed, pisanje velike in male začetnice, stava ločil, pisanje prevzetih besed;

- ločiti med eno- in večpomenskimi besedami in jih ustrezno uporabiti;
- poiskati sopomenke, protipomenke, nadpomenke in podpomenke, besede iz iste besedne družine in besede istega tematskega polja;
- zamenjati proste besedne zveze s frazemi in obratno;
- prepoznavati besedne vrste in njihove oblike;
- pregibati besedne vrste;
- pravilno uporabiti oblikovne kategorije v besedilih;
- poimenovati temeljne pojme iz skladnje;
- poiskati stavčne člene;
- tvoriti enostavčne in večstavčne povedi;
- pretvarjati besedne zveze v stavke, priredja v podredja in obratno;
- pretvoriti premi govor v odvisnega in obratno;
- poimenovati besedotvorne načine in morfeme;
- tvoriti posamezne vrste tvorjenk;
- tvoriti besedilne vrste, ki so v učnem načrtu določene kot obvezne (raziskovalni, pogajalni in prepričevalni pogovor, okrogla miza, predstavitev osebe, postopka, kraja/države, življenjepisa, referat, komentar, esej, uradna besedila: vabilo, zahvala, opravičilo, prošnja, prijava, pritožba) in so del splošnega znanja;
- razčleniti posamezne besedilne vrste in pojasniti zgradbo, okoliščine in namen;
- razčleniti neumetnostno besedilo po jezikovnih ravneh;
- pri govornem nastopu in ustnem ocenjevanju uporabljati osnovna pravorečna pravila in načela uspešnega sporočanja.

Minimalni standard znanja za dijake 4. letnika je določen v UN za slovenščino, in sicer so to polkrepko zapisane vsebine.

NEDOSEGANJE MINIMALNEGA STANDARDA

Če dijak ni pridobil vseh potrebnih ocen ali če ocene iz šolskih/kontrolnih nalog niso pozitivne, potem ni dosegel minimalnega standarda.

6. POPRAVLJANJE NEGATIVNIH OCEN, PRIDOBIVANJE OCENE V DRUGEM ROKU PISNEGA OCENJEVANJA in IZBOLJŠEVANJE POZITIVNIH OCEN

- Dijak, ki je prvič pisal negativno oceno oz. je takrat manjkal, lahko popravlja oz. pridobi oceno v drugem dogovorjenem roku; praviloma v 20 dneh po seznanitvi z ocenami prvega pisanja.
- Dijak lahko izboljšuje pozitivno pisno oceno praviloma v drugem roku pisanja. Pri zaključevanju se upoštevata obe oceni.
- Ustnih ocen se ne popravlja/ne izboljšuje.
- V izrednih primerih se dogovorimo z dijakom individualno.

7. POPRAVLJANJE NEGATIVNE OCENE OB 1. KONFERENCI

Dijak pridobi manjkajočo oceno ali pa popravlja pisno nezadostno oceno. Način pridobivanja ocene je odvisen od vrste negativnih ocen.

8. ZAKLJUČEVANJE OCEN OB ZAKLJUČKU POUKA

Pri zaključevanju se upoštevajo vse ocene, vpisane v redovalnico.

Glede na 18. člen Pravilnika o ocenjevanju ima dijak pozitivno končno oceno:

- če je pozitivno ocenjen v obeh ocenjevalnih obdobjih in je pridobil vse potrebne ocene;
- če je pridobil vse potrebne ocene in če so ocene vseh šolskih in kontrolnih nalog pozitivne;
- če je popravil nzd iz 1. ocenjevalnega obdobja in je pozitivno ocenjen v 2. ocenjevalnem obdobju.

Končna pozitivna ocena je odvisna od aritmetične sredine pridobljenih ocen, in sicer:

Povprečna ocena	Zaključena ocena
1,5 – 2,5	zadostno (2)
2,6 – 3,5	dobro (3)
3,6 – 4,4	prav dobro (4)
4,5 – 5	odlično (5)

Dijak ima negativno končno oceno:

- če ni pridobil vseh potrebnih ocen;
- če je pozitiven v 1. ocenjevalnem obdobju in negativen v 2. ocenjevalnem obdobju oziroma če ni popravil nzd za 1. ocenjevalno obdobje in je v 2. ocenjevalnem obdobju pozitiven;
- če 1 ali več šolskih/kontrolnih nalog ni pozitivnih.

V izjemnih primerih (npr. daljša bolezenska odsotnost – več kot mesec dni) se zaključevanje prilagodi dijaku.

9. IZPITI

Vsi dijaki, ki imajo zaključeno nezadostno oceno, opravljajo popravni izpit v celoti.

Izpit sestoji iz pisnega in ustnega dela.

Pisni del izpita

Izpit traja 90 minut.

Dijak napiše besedilo esejskega tipa in razčlenjuje ter tvori neumetnostno besedilo. Pisni nalogi se ocenita točkovno. V julijskem roku mora dijak vsaj eno nalogo opraviti pozitivno, da lahko pristopi k ustnemu izpitu. V jesenskem roku tega pogoja ni.

Ustni del izpita

Dijak ima 15 minut časa za pripravo na vprašanja. Izpit traja 20 minut.

Učitelj sestavi listke s tremi vprašanji iz snovi iz tekočega letnika. Snov lahko zajame samo književnost ali samo jezik ali oboje; vprašanja lahko zajemajo tudi snov govornih nastopov. Učitelj pripravi pet listkov več, kot je kandidatov na izpitu. Dijak lahko listič enkrat zamenja.

Izpitna vprašanja in naloge sestavijo članice aktiva za slovenščino, oceno pa oblikuje spraševalec in ocenjevalec s članoma komisije.

Posamezni deli popravnega izpita imajo v skupni oceni naslednje deleže:

- naloga esejskega tipa 40 %
- razčlemba in tvorba neumetnostnega besedila 30 %
- ustna ocena 30 %

Skupna ocena se izračuna po točkovniku:

Ocena	%
nzd (1)	0–49
zd (2)	50–62
db (3)	63–76
pdb (4)	77–89
odl (5)	90–100

Članice aktiva za slovenščino:

Mirjana Furlan
Daniela Lavrič
Vanja Novak
Nina Papež